

Joskos kohta saisi kaikki loput samaan... Iltaurinko oli värjännyt taivaanrannan punertavilla sävyillään, ja hämäryys oli vallannut mökin. Paiskoin koivuklapeja puu-uuniin, odottaen samalla valmiskeittoni alkavan kiehua kolhiintuneessa metallikattilassaan hellan päällä. Nojasin kyynärpäillä reisiini istuessani vanhalla nokisella jakkaralla, ja tuijottelin kuluneen pärekorin pohjalla makaavia kellastuneita iltapäivälehtiä. 90 – luvun lööpit kertoivat, miten b-julkkis oli paljastanut päihdeongelmansa. Joku julkkispari oli taas piessyt toisensa kännipäissään sairaalakuntoon. Hymähdin tahattomasti miettiessäni, miten maailma ei juuri ollut tuosta muuttunut. Lehdet säästäisivät rahaa, kun kierrättäisivät samat julkisuutiset vuosikymmenten jälkeen, nimiä ja vuosilukuja vain olisi syytä välillä päivittää. Pärekorin vieressä seinän vierus oli täynnä valmiita koivunklapeja, joita olin syli toisensa jälkeen raahannut tupaan. Kohtauksestani toivuttua olin pilkkonut puita häränraivolla. Kirveen terää ei ollut teroitettu vuosikausiin, ja sillä sai paiskoa monta kertaa, ennen kuin klapi halkesi kahtia. Purkaukseni viimeiset jäännökset olin hukuttanut puunhakkuuseen, kuun huutaen, kiroten ja itkien olin heiluttanut kirvestä. Toisinaan olin unohtanut laittaa uuden klapi pölkylle, ja vanhasta pölkystä lenteli palasia huitoessani sitä halkomiskirveellä. Oloani ei ollut helpottanut laisinkaan se, että olin nähnyt pölkyn päällä veriroiskeet. Ne olivat syntyneet vuosia sitten siitä, kun isä oli vahingossa lyönyt kirveellä käteensä. Muistin, miten verta oli pulpunnut, mutta isä oli pysynyt tyynenä. Rauhallisesti hän oli vain laskenut kirveen kädestään, astellut kuistille ja sitä kautta tupaan, huuhdellut haavan ja peittänyt sen siteellä. Sen jälkeen kävellyt autolle tyynesti ilmoittanut, että lähdetään käymään kaupungissa parsittavana. Kirvestä mielipuolisesti heiluttaessa olin halunnut kokea tuon saman tyyneyden. Minä kaipasin isää, kaipasin niin paljon, että tuntui kuin minuakin olisi isketty kirveellä ja suoraan sydämeen. Nappasin jälleen kännykkäni viereiseltä keittiötasolta ja liu'utin näppäinlukon auki. Painoin viestikansion auki, ja jäin taas tuijottamaan tyhjää viestikenttää. Sitä olin tehnyt koko päivän, avannut puhelimen viestikansion ja miettinyt, mitä kirjoittaisin. Tiesin, että Sami odottaisi minun kirjoittavan jotain, pyytelevän anteeksi, selittävän tai ihan mitä tahansa. Pahinta taisi olla se, etten kokenut tälle tarvetta. Minä olin vain oppinut normaalista maailmasta sen, että sellaista odotettiin, kun oli loukannut toista. Se oli kuin ulkoaluetta tietoa. Valkea viestikenttä kirkui tyhjiyttään, samalla kun viestikursosi välkkyi kuin tyhjää lyövä musta sydän. Sormeni etsi pitkään näppäintä, josta aloittaa. Mutta sitä ei löytynyt, en tiennyt ollenkaan, mitä minun pitäisi sanoa. Paiskasin puhelimen käsistäni ja jäin vihaisena tuijottamaan uunipesässä räiskyviä liekkejä, kuin kaikki olisi niiden syytä. Puristin kämmeneni polvieni väliin istuin hartiast syvällä kyyryssä tuijottaen uunia ajatusteni risteillessä. Toivoin, että minulla olisi joku, joka neuvoisi ja ohjaisi silloin, kun en itse tiennyt mitä tehdä. Sellainen oli isä aina ollut, viimeisille hetkilleen asti. Olin ollut nuoresta asti aina ongelmassa. En ollut ollut koskaan sosiaalinen, vaan halusin haastaa ihmiset. En ollut koskaan kenenkään puolella, enkä liioin odottanut kenenkään olevan minun puolellani. Koulussa istuttiin rehtorin juttusilla milloin missäkin asetelmassa. Toisinaan olin ollut itse koulukiusattu, kun ne pienet paskiaiset eivät kestäneet sitä, etten ollut kuin he. Toisinaan taas olin syytettynä koulukiusaamisesta, koska joku liian herkkä oli ottanut huumorini liian tosissaan. Yläasteen lopussa, kun olin ollut jälleen poistumassa isän kanssa rehtorin kansliasta, koska olin heittänyt kivellä minua haukkunutta poikaa takaraivoon ja tämä oli päätynyt terveyskeskukseen tikattavaksi, oli isä ulos päästyä nojannut seinään, sytyttänyt tupakan ja huokaissut syvään. ”Mitä ihmettä minä sinun kanssasi oikein teen?” hän oli todennut lannistuneella äänellä, kun oli katsonut uhmakkaita kasvojani syvänruskeilla silmillään. Tähän olin vain tuhahtanut. Minusta ongelma ei ollut minussa, vaan muut ihmiset olivat yksinkertaisesti idiootteja, tai vastaavasti liian herkkiä. Siinä taisi olla syy, miksi isä halusi pitää minut mökillä joka kesä. Mitä vähemmän minulla oli ihmisiä ympärilläni,

sen vähemmän tuhoa sain aikaiseksi. Uunin hehku kuumotti kasvojani. Tiesin, että poskeni helottaisivat punaisina ja vaalea hiusraja kimmelsi hikipisaroista. Hieraisin kuin vaistomaisesti tukkaani tuntien sen rasvaisuuden. Ensimmäistä kertaa mieleeni juolahti, että missä ihmeessä hoitaisin peseytymisen? Mökissä ei ollut juoksevaa vettä, vaan rantasaunassa oli puilla lämmitettävä palju. Vilkaisin olkani ylitse silmäillen tupaa. Pohdin mielessäni, jos keksisin jostain vadin tai pesusoikon, johon voisin laskea lämmitettyä vettä. Pöydällä ei ollut kuin jo osin tyhjentyneet ruokakassini, sekä pino vanhoja Apu – lehtiä. Niiden vieressä oli kirkkaassa suippomaljakossa kuivuneita kukkia. Pöydän vieressä ikkunan alla oli istuinarkku, jonka päällä oli kaksi tummanvihreää istuintyynyä. Arkku itsessään oli kookas, sellainen johon voisi jonkinlainen vati mahtuakin. Nousin penkiltäni ja astelin tuvan läpi kohti arkkua. Samalla vilkaisin arkun ylitse ikkunaan, jonka kautta näin tienvarressa seisovan autoni, ja sen edessä suuren koristekuusen. Molemmat näyttivät jo lähes mustilta, sillä auringon viimeiset säteet olivat jo kadonneet kauas horisonttiin. Nielaisin vavahtaen ja kiskaisin ikkunalle päästyäni verhot kiinni. Tein niin joka kerta, kun olin ollut mökillä pimeään aikaan. En tiedä miksi, mutta jostain syystä pimeään aikaan olin tuntenut jotain karmeaa selkäpiissäni, kun verhot olivat olleet auki. Se oli vaikeasti selitettävä tunne, mutta tuntui, kuin joku katselisi minua ikkunaruuudun takaa. Tai jokin. Värähdin kuin kylmä sormi olisi koskettanut niskaani ja vaistomaisesti käännyn sulkemaan muidenkin ikkunoiden verhot, kunnes tupaan ei voinut enää ulkopuolelta nähdä. Ravistin päätäni sotkunutturin keinahdellessa takaraivossani. Halusin karistaa karmeat mielikuvat vaikka väkisin pois mielestäni. Katsahdin pöytään, jonka päällä olevassa kassissa oli vielä olutpulloja jäljellä. Nappasin ohimennessäni yhden näistä käteeni ja keveällä heilautuksella avasin pullon hampaillani. Korkki vääntyi ja irtosi, samalla hampaissani tuntui taas siltä, kuin niiden väliin olisi jäänyt pieniä irtokiviä. Syljeskelin hetken ja nakkasin kruunukorkin yhdellä heitolla pärekoriin. Olut tuntui sillä hetkellä kuin maailman parhaimmalta keksinnöltä, jonka ihmiskunta oli tähän maailmaan luonut. Sen maku helpotti, sen alkoholi rauhoitti. Kuka ystäviä kaipasi niin kauaa, kuin maailmassa olisi kaljaa? Arkusta ei löytynyt paljua, eikä mitään muutakaan astiaa. Se oli täynnä vanhoja lautapelejä ja papereita. Selaillessani niitä huomasin, että isä oli kiikuttanut mökille kaikki sellaiset dokumentit, joita ei voinut hävittää, mutta joiden säästäminen veisi turhaa tilaa. Jopa lapsuusaikainen psykiatrinlausuntoni oli syvällä arkun pohjalla. ”Vahvasti epäsosiaalinen” luin paperista ääneen hymähtäen. ”Kuulitkos? Olet todella spesiaali kaveri, kun sinut on hyväksytty vahvasti epäsosiaalisen seuraan” tokaisin tummalle olutpullolleni vinosti hymyillen. Laskin epikriisit käsistäni puisella lattialle ja jatkoin pölyisen arkun tonkimista. En edes tiennyt, mitä etsin, koska vesipaljua sieltä ei tulisi löytymään. Ehkä halusin vain saada jonkin linkin siihen aikaan, jolloin kaikki oli ollut hyvin. Tai ainakin suhteellisen hyvin. Käteni osui nahkakantiselle kirjalle, jonka nostin esiin arkun pimeydestä. Sen kannet olivat mustat ja täynnä painautumia, se oli ollut arkussa jo pitkään. Puolihuolettomasti käänsin ensimmäisen sivun esiin nähdäkseni, mikä kirja oli kyseessä. Sydämeni veti lisälyönnin nähdessäni ensimmäisen sivun ensimmäisellä tekstiviivalla tutun käsialan, joka viistosti kaarsi riviltä toiselle. Isän käsiala. ”5.heinäkuuta. 1998. sunnuntai Tulin Katrin kanssa mökille perjantaina. Viikonloppu kaupungissa mennyt mukavasti, tosin naapuri kertoi nähneensä Katrin heittelevän parvekkeelta vesi-ilmapalloja pihalla leikkivien lasten niskaan... Sain taas kysyä itseltäni isänä, että miksi yhdeksänvuotias lapseni ei leiki pihalla muiden kanssa, vaan heittelee heitä parvekkeelta milloin milläkin.” Isän teksti tuntui kuristavalta, sen ymmärtäväisestä sävystä huolimatta. Tai oikeastaan, juuri sen takia. Olisi ollut parempi, jos hän olisi todennut minun olleen aivan kamala kakara, joka oli varmaan vahingossa synnytyssairaalassa vaihtunut häneen omaan lapseensa. Mutta se sävy, jossa isä syytti

itseään, oli karmeaa luettavaa. Rykäisin palaa kurkustani ja jatkoin lukemista. ”7. elokuuta. 1999. lauantai Katrilla alkaa pian koulu, eli kohta pakataan taas ja lähdetään kaupunkiin. Toivon, että viimeinen vuosi ala-asteella veisi tytön oikeaan suuntaan elämässä. Positiivista on se, että hän on tämän kesän ajan valitellut mökillä olevan tylsää, ja että hän haluaisi kaupunkiin. Mietin, että ehkä hän on alkanut kaipaamaan ihmisten seuraa. Toivon niin, todellakin. Mutta asiasta toiseen... Minä näin sen taas. Uskon, että Katrikin taisi nähdä, sillä hän oli pitkään vaisu.” Rypistin otsaani ja otin pitkän huikan oluestani. Selasin nopeasti kellastuneen sivun eteenpäin, sillä halusin tietää, mitä isä oli silloin nähnyt. ”15. syyskuuta. 1999. keskiviikko Toin Katrin syysloman ajaksi mökille rauhoittumaan. Kuudes luokka ei alkanut ihan niin vahvasti, mitä olisin voinut toivoa... Ensimmäisellä viikolla hänen takkinsa oli potkittu käytävälle piiloon, toisella viikolla hän taas sai tietää, kuka sen oli tehnyt. Sen pojan musta silmä paranee kuulemma onneksi pian, mutta jälleen saatiin arviointikutsu psykiatrin luokse. Katri ei ole heidän mukaansa lainkaan rauhoittunut, eikä sitä voi kiistääkään, vaikka kuinka haluaisin niin toivoa... Vaikka rakastan häntä niin kovasti, niin toisinaan tämä on liian raskasta, minullekin.” Nielaisin taas tyhjää. Muistin etäisesti tuon tapauksen, josta isä oli kirjoittanut. Eräs poika luokaltani oli kiusannut minua jo vuosia, pilkaton ulkonäköäni ja hiljaisuuttani. Isä oli ostanut minulle tuolloin uuden takin, josta pidin kovasti. Se oli lilan värinen tikkitakki, jonka toisessa hihassa oli hevoskuvio. Erään tunnin jälkeen olin huomannut takkini kadonneen, ja se löytyi myöhemmin täysi käyttökelvottomaksi potkittuna. Sen päälle oli kaadettu jotain inhottavaa, jonka alkuperää en halunnut edes tietää. Kotona olin itkenyt tuhotun takkini perään niin pitkään, kunnes seuraavalla viikolla tämä poika oli alkanut ylpeillä teollaan. Hän oli ennen tunnin alkua istunut pulpetillaan ja typerästi virnuillen kertonut nauraville kavereilleen, mitä oli takilleni tehnyt. Hetkeäkään miettimättä olin kävellyt pojan luokse ja esitellyt hänelle tiukan luuvitosen, jonka takia poika oli pudonnut lattialle ja... alkanut itkeä. Hän, tämä kovanakin esiintynyt poika, oli itkenyt maassa maatessaan, kavereidensa seisoessa rinkiä hänen ympärillään ja vilkuillen vaivaantuneina toisiaan. Räpyttelin silmiäni ja heristin itseni irti muistoistani. Laskin katseeni taas isän vihkoon ja jatkoin lukemista. ”Kävin kaupungissa kirjastossa, pääsin arkistoon tutkimaan tietoja ja valokuvia.” Viereisellä sivulla oli nurinpäin kiiltavapintainen kuva, jossa oli leima ”Kaupungin kirjaston omaisuutta”. Hymähdin, isällä oli ollut eläessään aina hyvin joustava käsitys omistajuusasioista. Käänsin kuvan oikeinpäin, jolloin näin sen. Se oli selvästi jäljennös, sillä kuva oli hyvin vanha seepia-mustavalkoinen kuva nelihenkisestä perheestä. Se oli ulkoilmakuva, jossa tuo perhe seiso... Meidän mökin pihalla? Tihrustin kuvaa lähempää, perheen takana näkyvä talon pääty oli yksi yhteen mökin kanssa. Se sama pääty, jonka sisäpuolella minä juuri istuin. Kuvassa ikkunan alla näkyi kukkapenkki, joka oli täynnä erilaisia kauniita kukkia. Olinkin aina ihmetellyt, miksi siihen vuosi toisensa jälkeen oli sinnikkäästi puskenut esiin joitain kukkia, vaikken minä tai isä viherpeukalo ollutkaan. Taustaa silmäiltyäni käänsi katseeni kuvan etualalla näkyvään perheeseen. Etummaisena istui tuolilla noin nelikymppinen nainen, päällään pitkä tumma mekko vaaleine esiliinoineen. Hänen hiuksensa olivat tiukalla nutturalla, uurtiset kasvot olivat haudanvakavat. Naisen takana seiso samanikäiseltä näyttävä parrakas mies, jolla oli päässään musta, leveälierinen hattu. Yläruumista verhosi valkoinen kauluspaita, jonka päällä oli musta liivi. Toinen käsi lepäsi istuvan naisen hartialla, ja miehenkin kasvot olivat vakavat, mutta hänen silmissään näkyi pilke. Kuin hän olisi hymyillyt silmillään. Hymy nousi omille kasvoilleni katsoessani tuota miestä. Tuntui, että hän oli varmasti ollut mukava ihminen. Sellainen, josta minäkin olisin saattanut pitää. Miehen ja naisen toisella puolella seiso nuori tyttö, toisella puolella taas miltei samanikäiseltä näyttävä poika. Tytön päällä oli valkea mekko, joka oli pitkähihainen ja – helmainen kuten

naisenkin mekko, mutta paljon väljempi. Tytön hiukset olivat tarkalla keskijakauksella ja kahdella letillä, tytön tuijottaessa tuimasti kameraa. Pojalla oli jaloissaan tummat kangashousut, sekä valkea kauluspaita, kuten isälläänkin. Tumma, laineikas tukka oli kammattu siivosti sivujakaukselle, ja pojan viiruiksi kaventuneet silmät tuntuivat tuijottavan läpi tuosta vanhasta kuvasta. Katseeni laskeutui hitaasti valokuvasta vihkoon, jonka sivun alalaidassa oli viimeinen tekstipätkä tuolta päivältä: "He ovat täällä yhä."